

reeds nu een adres aan de Regeering wordt verzonden, gestaafd door de bewijzen door Amsterdam gememoreerd, waarbij stellig nog andere gevoegd kunnen worden, zoude niets de Maatschappij behoeven te weerhouden, om een nader onderzoek in te stellen waarvan de resultaten later konden worden gebracht onder het oog der Regeering.

In dit verband komt het mij evenwel wenschelijk voor de volgorde van behandeling van voorstel B en C om te keeren. Immers, indien het voorstel Amsterdam is aangenomen (en wie zou tegen een onderzoek zijn?) zoude volgens den gedachtengang van den heer BURGER het voorstel Oldambt hiermede moeten „samenvloeien”, welk euphemisme wel zal beteekenen „verworpen” of op zijn zachtst „uitgesteld”. Niets staat evenwel aan een onderzoek in den weg, ook na verzending van het adres.

De algemeene beschuldiging door den heer H. BURGER uitgesproken dat somwijlen voorstellen onbekoekt en ondoordacht worden aangenomen en verzonden is op het voorstel Oldambt niet toepasselijk, nu de Minister van Justitie in confesso is van de noodzakelijkheid om krachtig op te treden tegen den abortus provocatus in verband met het Nieuw-Malthusianisme. Opzettelijk spreekt Oldambt niet over dit stelsel. Haar voorstel is gericht tegen allen die zich schuldig maken aan de afdrijving eener vrucht, ook tegen de geneeskundigen, als zij handelen zonder voldoende medische indicatie.

Beerta, Paaschmaandag 1904.

B. SLINGENBERG.

DE BESCHRIJVINGSBRIEF VOOR DE ALGEMEENE VERGADERING DER MAATSCHAPPIJ.

Geachte Collega BURGER,

De tegenstelling, waarvan in den aanhef van uw „driestar” over den Beschrijvingsbrief gewag gemaakt wordt: een dageraad van een nieuw frisch leven ter eenre — ontgoocheling, bedroevende teleurstelling, armzalig lijstje van akelig onbeduidende voorstellen (gerechte hemel!) ter andere zijde, zou misschien sommigen aanleiding kunnen geven tot een voorbarig gegnuif over de onvruchtbaarheid eener hervorming, waartegen zij van den aanvang afgekant waren, en daar ik niet gaarne zou zien dat een man van gezag als een Redacteur van het *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*, orgaan van de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, zou worden misverstaan in zijn schatting van een ernstig bedoeld streven eener vereeniging, welke immers tot het *Tijdschrift* als een bevriende mogendheid in betrekking staat, wensch ik, met uw verlof, een en ander in het midden te brengen ten bewijze dat uwe opmerkingen omtrent den inhoud van den Beschrijvingsbrief geenszins toelaten thans reeds een oordeel te vellen over den al of niet gunstigen invloed van de reorganisatie op de „werkdadigheid in de peripherie”, d.i. in de afdeelingen. Het deed mij reeds genoeg te bemerken, dat gij uw oordeel vooralsnog wenschte op te schorten, althans troost tracht te vinden in de gedachte, dat stoornissen in de geleiding tusschen de deelen en het centrum de oorzaak kunnen geweest zijn, dat de lijst van voorstellen voor de Algemeene Vergadering van die werkdadigheid geen juist denkbeeld geeft.

En terecht! De commissie voor de beroepsbelangen is pas saamgesteld; de gewestelijke raden zijn nog niet eens gekozen; de verdeeling van het land in Gewesten en de vaststelling van de grenzen der afdeelingen hebben haar beslag nog niet gekregen; wij wachten op de Kon. Goedkeuring van de Statuten, en het Huishoudelijk Regelement kan, in zijn nieuw kleed gestoken, dus nog niet verschijnen. Wat wonder, dat de afdeelingen een afwachtende houding aannemen!

Eenige stilte in de peripherie zou trouwens geen bevreesing behoeven te wekken, immers elke actie pleegt op dit ondermaansche door reactie op den voet gevolgd te worden, een wet, die niemand ongestraft kan ontduiken.

Doch afgezien daarvan, mag men mijns erachtens bij de beoordeeling van de werkzaamheden der afdeelingen niet alleen te rade gaan met de voorstellen uit den Beschrijvingsbrief. Ook de jaarverslagen der afdeelingen kunnen een en ander bevatten dat een meer of minder heldere afspiegeling geeft van wat in een doorloopen jaar op sociaal-geneeskundig gebied is verricht, en om daarover een juist oordeel te kunnen vellen, dient men derhalve te wachten totdat die verslagen het licht hebben gezien.

Men kan zich nog een andere reden denken, waarom de afdeelingen geschroomd hebben nieuwe voorstellen in te dienen. Behalve de „akelig onbeduidende” voorstellen belooft het Programma der Algemeene Vergadering nog wel iets meer. De peripherie weet dat een aantal belangrijke rapporten te wachten zijn; ik noem slechts het verslag van de tuberculose-commissie; het rapport over de oprichting van ziekenhuizen ten platten lande; de enquête naar het leven van schepelingen aan boord en last not least het onderzoek naar de levensvatbaarheid van een onderlinge verzekeringsbank. Voegen wij nu daarbij de Sectie-vergaderingen, voor welke belangrijkheid ons de namen der Voorzitters borg staan, dan zal men mij moeten toegeven dat op den rijkelijk voorzienen disch der Algemeene Vergadering werkelijk geen behoefte aan uitbreiding van de spijskaart bestaat en de afdeelingen dus wijs gehandeld hebben zich door een gepaste matigheid tegen een indigestie te vrijwaren.

Dat vijf afdeelingen haar oog op hetzelfde punt gevestigd hebben, getuigt nog lang niet voor een gemis aan een warm hart en een open oog voor tal van gewichtige openbaar-geneeskundige vraagstukken. Het bewijst veeleer dat zij de bestrijding van abortus criminalis als een question brûlante beschouwen. En als het werkelijk waar is, dat het kwaad niet alleen in de steden, doch ook op het platte land diep wortel geschoten heeft, dan zou het eer te betreuren zijn, dat niet alle 56 afdeelingen de koe bij de horens gevat hebben.

Ten slotte haal ik, om vrees voor een slechten indruk naar buiten te bezweren, een tweetal voorbeelden aan, waaruit genoegzaam blijkt, dat de peripherie klaar wakker is. Ik ken een afdeeling, die haar aandacht heeft laten vallen op de regeling van den arbeid. En van een paar andere weet ik, dat zij ongetwijfeld met voorstellen, de ziekteverzekering rakende, voor den dag zouden zijn gekomen, als het Hoofdbestuur geen termen had gevonden, de bespreking van dit gewichtige punt vooralsnog op te schorten.

Met mijn dank voor de verleende gastvrijheid

t. t.

Amsterdam, 5 April, 1904.

E. C. VAN LEERSUM.